

17. listopad 1989 po dvaceti letech

Česká republika si v úterý 17. listopadu připomněla 20. výročí tzv. sametové revoluce z roku 1989, která znamenala závěr pádu totalitního komunistického režimu v tehdejší Československu. Na podzim 1989 kulminovala řadu měsíců vedená „pouliční válka“ obyvatel Prahy s pořádkovými jednotkami SNB, které se snažily demonstracím

zabránit. Po lednovém "Palachově týdnu" a protestech při výročí srpnové okupace roku 1968 patřila k největším demonstrace u příležitosti státního svátku 28. října. V této napjaté atmosféře se uskutečnila plánovaná a povolená manifestace k 50. výročí 17. listopadu. Odkaz tohoto výročí si 17. listopadu 1989 připomnělo na 15.000 mladých lidí před budovou

Patologického ústavu na Albertově, odkud byl v roce 1939 vypraven pohřební průvod s ostatky Jana Opletala. Pietní průvod měl směřovat po historické trase do středu Prahy. Aby však akce mohla být povolena, musel být za cíl určen vyšehradský Slavín a hrob Karla Hynka Máchy. Průběh shromáždění nabyl zjevně protirežimního charakteru. Přesto oficiální průvod, jehož se zúčastnili i akademičtí hodnostáři, pedagogové a pamětníci historických událostí, skončil na Vyšehradě zpěvem hymny, položením květin a zapálením množství svíček. Tisíce účastníků studentského shromáždění se pak i přes zákaz vydaly směrem do centra Prahy původně zamýšlenou trasou. Čelo nyní již nepovolené demonstrace poprvé zastavili příslušníci SNB ve Vyšehradské ulici. Bočními ulicemi se demonstranti dostali na nábřeží a podél Vltavy postupovali do centra. Postupně se k nim přidávali další občané. I přes skandování obsahově ostrých hesel si demonstrace zachovávala vcelku pietní ráz. Mnohatisícový průvod na Václavské náměstí však nedorazil. Kolem osmé hodiny večer kordony pořádkových jednotek SNB demonstranty neprodyšně uzavřely v prostoru Národní třídy mezi křižovatkou ulice Na Perštýně a

křižovatkou s ulicemi Voršilská a Karoliny Světlé. Studenti se stále chovali ukázněně, někteří si sedali na zem a skandovanými hesly „Vy nás máte chránit“, „Máme holé ruce“ i jinými projevy dávali příslušníkům SNB najevo, že vůči nim nehodlají vystupovat agresivně. Někteří účastníci částečně volným průchodem Mikulandskou ulicí prostor opustili, ale ve 20,18 hod již odchod nebyl možný. Zmenšený dav demonstrantů byl dále stlačen a zhruba po 20,25 hod se začalo násilí ze strany zasahujících jednotek stupňovat. Příslušníci podnikali výpady proti jednotlivým osobám. V kordonu u Mikulandské ulice byly vytvořeny propustě lemované „uličkami“ příslušníků, kde byli odcházející demonstranti brutálně napadáni a bití. Zbylí účastníci byli postupně natlačeni k „uličkám“ a demonstrace byla ve 21,10 hod rozehnána. Při akci zasahovalo téměř 1600 příslušníků SNB. Na místě zásahu se poté stále shromažďovali občané a v celkové psychóze se začaly objevovat i úvahy o tom, že si zákrok vyžádal i lidské oběti. Zpráva o

údajné smrti studenta Šmída, která se 18. listopadu rozšířila, byla však záhy vyvrácena. Při zásahu bylo podle zprávy vyšetřovací komise někdejšího Federálního shromáždění ze dne 9. května 1990 zraněno 561 osob, Nezávislá komise zdravotníků OF ve své závěrečné zprávě uvedla 568 zraněných osob (434 mužů a 134 žen, z toho 24 bylo hospitalizováno).

Zákrok považovali demonstranti i ostatní občané za úmyslnou a adresnou odpověď moci na pokusy o prosazení dialogu ve společnosti. Kamínkem uvolňujícím lavinu občanské nespokojenosti s totalitní mocí se stala stávka, kterou rozhořčení studenti vyhlásili. 18. listopadu. Ke stávce studentů se jako první ještě téhož dne připojili divadelní stávkou pražští herci. 19. listopadu bylo v Praze založeno Občanské fórum, o den později v Bratislavě Veřejnost proti násilí – občanská hnutí, která rozhodující měrou přispěla k pádu komunistického režimu. K demonstracím se postupně připojily všechny vrstvy obyvatelstva. Po celý následující týden se nejprve v Praze, pak v dalších městech, i na Slovensku, konala masová shromáždění občanů, na kterých byly vyslovovány požadavky politických reforem a urychlení procesu demokratizace. Největší z nich byla 25. a 26. listopadu na Letenské pláni v Praze za účasti asi 700.000 lidí. Jakýmsi všeobecným

referendem, v němž občané vyslovili podporu požadavkům studentů a OF na radikální změny, především na zrušení článku o vedoucí úloze KSČ v ústavě, na odstoupení zkompromitovaných představitelů KSČ a vlády, na vyšetření zásahu 17.

listopadu a vypsání svobodných voleb, byla dvouhodinová generální stávka 27. listopadu. Události pak začaly nabírat velmi rychlý spád. Nové demokratické síly si vynutily rekonstrukci federální vlády a odstoupení Gustáva Husáka z funkce prezidenta. Jejich vítězství nad rozpadajícím se komunistickým režimem pak potvrdila volba nového prezidenta republiky, jímž

se stal 29. prosince Václav Havel. Tímto datem byla rovněž ukončena stávka studentů. Občanské a politické síly začaly vytvářet novou společnost na demokratických a pluralitních základech.

Emotivně vypjatá atmosféra panovala v úterý dopoledne 17. listopadu 2009 na Národní třídě v Praze, když tam prezident Václav Klaus kladl květiny. Část lidí na něj pískala, zatímco jeho příznivci skandovali *At' žije Klaus*. Květiny na Národní položili i bývalý prezident Václav Havel, premiér Jan Fischer a pražský primátor Pavel Bém, předseda ODS Mirek Topolánek a šéf ČSSD Jiří Paroubek. V davu přihlížejících byly vidět vlajky EU, mnohým přítomným vadila současná prezidentova politika a jeho snaha zabránit přijetí Lisabonské smlouvy. „Já bych neřekl, že to bylo ostré. Já jsem byl velmi překvapen, že drtivá většina lidí byla na mé straně,“ řekl Klaus po incidentu. „Tato chvíle je vždy sporem, ale místo abychom se radovali, tak mnozí jsou nespokojeni. Doporučoval bych, aby se lidé více radovali ... To co se tu odehrává, je přirozený jev demokracie. Je tady možné vykřikovat na prezidenta, premiéra a na kohokoli

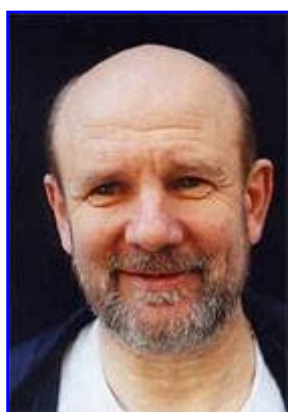

a nezasahuje tady nikdo, to je přece neskutečné vítězství,“ dodal Václav Klaus. Prezident už předtím přednesl projev u Hlávkovy koleje, ve kterém připomínal smrt studenta Jana Opletala v roce 1939. V projevu označil obě výročí za "dva nejdůležitější 17. listopady 20. století". Zdůraznil, že studentský pochod v roce 1989, který smrt Opletala za nacistické okupace připomínal, přímo vedl ke konci komunistického režimu.

No a co Kolín v listopadu 1989? *Kronikář může posloužit hlavně osobními, ale i vzpomínkami dalších lidí, kteří byli blízko těch nejaktuálnějších dějů kolínské sametové revoluce, tak i záznamy městské kroniky z roku 1989. Tak tedy v pátek 17. listopadu 1989 odpoledne jsem jako trenér mladších dorostenek volejbalového oddílu TJ Agro Kolín, odjížděl spolu se svými svěřenkyněmi do severočeské Kadaně na kvalifikační turnaj o postup na mistrovství republiky v této věkové kategorii. Kvalifikaci jsme zvládli bez nejmenších problémů. Postup jsme měli zajištěn již po sobotních dopoledních zápasech a tak jsem jednak neměl žádné „nervy“ a naopak dost volného času třeba na pozorování hry našich potencionálních soupeřek ve finálových turnajích mistrovství. Píši to proto, že si ani z této uvolněné atmosféry nepamatuji na žádnou zmínku o nějakých událostech v Praze. Domů z Kadaně jsme se vraceli v neděli 19. listopadu odpoledne. Na tehdejší nádraží Praha – střed, dnešní Masarykovo nádraží, jsme přijeli zhruba po 17. hodině a ani zde nebylo k vidění nic, co by připomínalo nějaké nepokoje. Kdybych býval věděl, co se v Praze děje, určitě bych poslal hráčky do Kolína samotné a šel bych se do středu Prahy podívat. Tak jsem se však o nějakých pražských událostech dověděl až od rodičů hráček, čekajících na ně na kolínském nádraží a samozřejmě pak doma od manželky. V té době jsem byl zaměstnancem Středočeských vodovodů a kanalizací a tak jsem v pondělí 20. listopadu šel normálně do práce. Tam se už mezi zaměstnanci o událostech v Praze samozřejmě hovořilo. Já jsem k tomu všemu stavěl rezervovaně. Byl jsem totiž, jsem a určitě již zůstanu odpůrcem jakýchkoliv masových shromáždění pracujících a podobných lidí, i když musím na druhé straně uznat, že jinak se společenské a politické převraty dělat nedají. Pravděpodobně jsem však více než ostatní cítil k podobným shromážděním velký odpor. Tak, jak se pak věci vyvíjely, představovány třeba i velkým shromážděním při generální stávce v Kolíně, tak mi to všechno připadalo jako komunistický vítězný únor naruby. Nebyl jsem v té době a nejsem ani dnes někým, kdo by se nějak výrazněji vymykal průměru, tedy obyčejným lidem. Věděl jsem však už tehdy např. dost podrobně o tom, co to byl odboj proti komunistům se zbraní v ruce z 50. let 20. století, věděl jsem i kdo byli bratři Mašínové a tvrdošíjně jsem odmítal uznat, že by synové národního hrdiny odboje*

proti nacismu, podplukovníka Josefa Mašína, mohli být sprostými vrahy. Také jsem věděl, byť jen v obecné rovině, kdo to jsou tzv. osmašedesátníci. Věděl jsem také, že existuje nějaký Václav Havel, neměl jsem však ani potuchy o tom, co vlastně jako spisovatel napsal a jak fyzicky vypadá. Nikdy jsem také proti němu nic nepodepsal. Když jsem pak viděl různé komunistické kreatury, členy Lidových milicí a absolventy VUMLu (večerní univerzita marxismu leninismu), před kterými bych se o Mašínech nebo Havlovi nemohl ani zmínit, s jakým nadšením na tato shromáždění chodí, mnohdy i se státní vlajkou v čele, bylo mi jasné, že tam já nepůjdu.

Ale zpět do Kolína 17. listopadu 1989. Ten den se tady neudálo nic. V sobotu, 18. listopadu, to už bylo zajímavější. Večer se v tehdejší Krajském divadle hrála hra Ireny Fuchsové „Perníková chaloupka čp. 049“. Před začátkem představení vystoupil před diváky jeden z herců, snad to byl Luděk Nešleha a informoval je o pátečním střetu demonstrujících studentů s Veřejnou bezpečností na Národní třídě v Praze. Otázal se též, zda se za této situace má představení odehrát. Protože se zvedlo a odešlo jen několik diváků, představení se nakonec uskutečnilo. V neděli 19. listopadu se v Kolíně opět nedělo nic. Byl zde ospalý klid. O něco zajímavější to však bylo v pondělí 20. listopadu, kdy si v podvečer první odvážlivci dovolili položit na náměstí ke kašně zapálené svíčky. Podobné se opakovalo v úterý 21. i ve středu 22. listopadu. Okolo jezdící autohlídky Veřejné bezpečnosti občas zasáhly tak, že na náměstí zastavily a příslušníci, kteří z auta vystoupili zapálené svíčky rozkopali. Nikoho z mála přítomných však ani nepokutovali, natož aby se je pokoušeli nějak zadržet. Samozřejmě, že spousta kolíňáků jezdilo na shromáždění a mítinky do Prahy, ať už se konaly na Václavském náměstí nebo na Letenské pláni. Ti také

dovázeli zpět do Kolína nejnovější informace i bojovou náladu a nezměrný elán do další činnosti. Ve čtvrtek 23. listopadu se uskutečnilo nikým neorganizované sročení většího počtu lidí v Kutnohorské ulici před divadlem, kde se moderátorské role ujali herci kolínského divadla, Rudolf Pechan a Luděk Nešleha (viz foto). Vyskytlo se zde také několik pražských studentů, kteří přítomné informovali o průběhu páteční pochodu z Albertova a studentské demonstraci na Národní třídě, která byla později brutálně rozehnána oddíly Veřejné bezpečnosti. Moderátoři mimo jiné také pozvali kolínskou veřejnost na příští den ke shromáždění do hlediště divadla. V pátek 24. listopadu tak bylo hlediště divadla téměř zaplněné. Kromě Rudolfa Pechana se na jevišti

ještě objevili Josef Veselý a Jiří Buřič, iniciátoři vzniku Občanského fóra (OF) v Kolíně. Po již i ostré diskuzi pánů Buřiče a Veselého s některými přítomnými exponenty okresního komunistického formátu bylo dohodnuto, že další setkání v divadle se uskuteční v neděli 26. listopadu. To se již také i v Kolíně všeobecně vědělo o připravované generální

stávce. V sobotu 25. listopadu se v Kolíně nic významného neudálo. V neděli 26. listopadu odpoledne však již kolínské divadlo ani nestačilo pojmout zájemce o další setkání. Hlediště divadla bylo zcela zaplněné nejen sedícími, ale i množstvím stojících přítomných. Mimo

proslovů zde byly také dohodnuty i některé podrobnosti připravované generální stávky, Ta se v celorepublikově akceptované dvouhodinové verzi uskutečnila v pondělí 27. listopadu, tedy i v Kolíně na Karlově náměstí, které se tehdy jmenovalo Náměstí Obránců míru. Sešlo se zde opravdu nevídané množství lidí, což nejlépe dokumentují dobové fotografie, pořízené Jaroslavem Kronusem. Ač se k tomu údajně chystal, nakonec zde nepromluvil

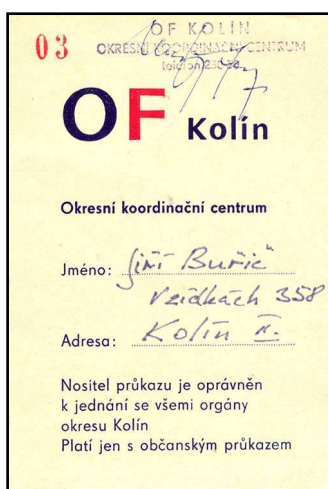
tehdejší vedoucí tajemník Okresního výboru KSČ, Josef Říha. Před ním totiž vystoupil tehdejší předseda Okresního národního výboru Vítězslav Dvořáček, který během svého proslovu sklídl mnoho nesouhlasných reakcí přítomných. Soudruh Josef Říha se toho množství lidí i jejich reakce zřejmě zalekl a

tak byl z náměstí odvezen sanitkou záchranné služby, údajně stížen náhlou nevolností. A pak už i v Kolíně šly věci podobně tak, jako v celé republice, což je však téma na jinou samostatnou práci. Mimo diskuzi je fakt, že hybnými pákami sametové revoluce v listopadu 1989 bylo v našem městě Občanské fórum, představované tehdy hlavně Josefem

Veselým, Jiřím Buřičem, Josefem Blechou, Vladimírem Zemanem a Vladimírem Svěrákem a tehdejší Československá strana socialistická, kde byli nejviditelnějšími postavami Zdeněk Müller a Miloslav Brandejský. Opomenuta však nesmí zůstat významná organizátorská a nechá se říci, že i servisní role tehdejšího Krajského divadla v Kolíně a jeho některých herců, hlavně pak již výše zmíněných Ludka Nešlehy a Rudolfa Pechana. Po pondělní generální stávce bylo snad již všem jasné, že komunistickému režimu opravdu zazvonila hrana, i když na to do té doby mnozí nevěřili. Já osobně jsem se z titulu rodinné tradice začal ohlížet po tom, co dělá a jak se k obnovení má Československá sociální demokracie. Myslím, že ještě před koncem listopadu jsem se v Kolíně v této věci domluvil s Romanem Holátem a do kontaktu jsem se dostal i s tehdejší nejaktivnější osobou obnovy sociální demokracie na republikové úrovni, Stanislavem Klabanem. Podle kolínského kronikáře z roku 1989, Jiřího Procházky, byla činnost sociální demokracie v Kolíně obnovena 27. listopadu. Možné to je, už si přesně nepamatuji. Začátkem prosince se mi podařilo dostat do Kolína výše zmíněného Stanislava Klabana, který pak promluvil na shromáždění v sále Družstevního, dnešního Obecního domu. Možná, že slovo shromáždění je nadnesený výraz. Mám za to, že tenkrát bylo projevu pana Klabana přítomno jen několik desítek posluchačů, třicet maximálně. Pamatuji se také, jak jsem na Stanislava Klabana čekal u vlaku na kolínském zastávce, auty se tenkrát nejezdilo. Kronikář Jiří Procházka píše, že ustavující schůzi sociální demokracie bylo přítomno deset osob. Nevím. Já si pamatuji, že na ustavující schůzi v sále někdejší restaurace Družba na sídlišti, dnes je tam pobočka České spořitelny, někdy v polovině prosince. Tehdy tam bylo určitě více jak deset přítomných a byl zde prvním předsedou sociální demokracie v Kolíně zvolen JUDr. Karel Vízner a já jsem se stal tajemníkem, tehdy již prakticky kolínské okresní organizace. Byly to hezké, ale i velmi obtížné doby. Osobně se mi jen minimálně dařilo vycházet s většinou tehdejší členské základny sociální demokracie v Kolíně. V březnu roku 1990 jsem se jako delegát zúčastnil obnovovacího sjezdu ČSSD v Praze Břevnově a byl jsem zde dokonce zvolen do ústředního výkonného výboru. Tehdejší zvolení emigranta Jiřího Horáka do čela strany jsem nepovažoval za nejšťastnější řešení. Byl jsem stoupencem Rudolfa Battěka, který však byl na sjezdu poražen. Problémy uvnitř sociální demokracie se rychle vyostřovaly a Rudolf Battěk byl na červnovém zasedání ústředního výboru ze sociální demokracie vyloučen. Z tehdejšího zasedání jsem odešel společně s ním a s několika dalšími znechucenými členy tohoto orgánu. Tím také začala sestupná křivka mého působení v sociální demokracii, která dosáhla bodu nula v roce 1991, kdy jsem členství v této straně ukončil.

Podle městské kroniky z roku 1989, se Občanské fórum (OF) ustavilo v Kolíně v pondělí 20. listopadu. Nevím, zdá se mi to brzy. K dispozici mělo mít sekretariát Československé strany socialistické (ČSS) v Plynárenské ulici, teprve později se přestěhovalo do dnešního Městského společenského domu. Asi logicky se tak i ČSS stala jedním ze zakládajících subjektů Občanského fóra v Kolíně. Kolínští komunisté začali na vzniklou situaci reagovat o víkendu 25. – 26. listopadu 1989, kdy se sešlo rozšířené zasedání okresního výboru KSČ. Jednání se neslo v duchu hesel: „Dnes se rozhoduje o budoucnosti socialismu“ a „Komunisté, chopte se iniciativy“. K prvnímu setkání mezi KSČ, Občanským fórem, dalšími politickými stranami, avšak bez sociální demokracie a se zástupci jak místního, tak okresního národního výboru došlo 28. listopadu v Zámecké.

Zasáhnout do situace se také snažilo prostřednictvím okresní rady, tehdejší Revoluční odborové hnutí (ROH). 30. listopadu byl z funkce vedoucího tajemníka okresního výboru KSČ uvolněn Josef Říha a novým tajemníkem byl zvolen František Ledvina. 5. prosince se v Kolíně konalo první jednání tzv. u kulatého stolu. Zúčastnili se jej: za Občanské fórum Josef Veselý, tajemník OV Národní fronty M. Homolka, předsedové okresního i městského národního výboru Vítězslav Dvořáček, respektive Josef Nymš, tajemnice Okresní odborové rady (ROH) E. Cajthamlová. OF si teprve až zde prosadilo právo prezentovat své názory v okresních novinách a ve vysílání rozhlasu po drátě. Účastníci schůzky se také zabývali osobou jednoho z nejodpudivějších komunistických ideologů, Jana Fojtíka, který v té době byl poslance Federálního shromáždění za kolínský okres (sic!). Navrženo zde také bylo úplné zrušení Lidových milic, jak komunisté s oblibou říkali – ozbrojené pěti dělnické třídy. Jednání u kulatého stolu proběhlo do konce roku 1989 ještě několik. Zpravidla na nich byly podpořeny kroky učiněné na celostátní úrovni, nesouhlas se složením vlády jmenované 3. prosince, podpora požadavku abdikace prezidenta Gustáva Husáka a podpora vládě Mariana Čalfy, která byla jmenována 10. prosince, volba Václava Havla prezidentem apod. Hybná síla těchto jednání, kolínské OF, však postupovalo přesně v intencích pražského ústředí a tak na další revoluční kroky na místní úrovni, např. odstoupení komunistických představitelů města, došlo až v roce 1990.

Co v listopadu 1989 také psal týdeník OV KSČ v Kolíně - Kupředu

Otevřený dopis učitelů LŠU Kolín

V posledních dnech jsem byli svědky neobyčejné mravní očisty našeho národa. Lidé vystupovali na pódium a začali opět po dvaceti letech mluvit pravdu. Bez frází. Česky. Hlásili se k humanitním ideálům našeho národa, nadšeně se připojovali k programu Občanského fóra. Ale proč mlčí naši kolegové ze základních škol, profesori kolínských středních škol? Jak to, že nenásledují příklad svých kolegů z pražských vysokých a středních škol, kteří se za své studenty postavili hned v prvních dnech po masakru na Národní třídě? Vyjádřete svůj názor nahlas, aby se Vaši žáci za Vás nemuseli stydět.

Mimořádná schůze a usnesení

Současná politická situace v naší společnosti je velmi vážná. Ani my, členové 7. ZO Tesla Kolín, závod Týnec nad Labem, nestojíme stranou tomuto dění. Uvítali jsme a souhlasíme s rozhodnutím mimořádného zasedání ÚV KSČ a svolání mimořádného sjezdu KSČ a rovněž podporujeme složení předsednictva ÚV KSČ. V současné době je v naší společnosti mnoho důležitých otázek k řešení. Jsme pro cestu demokratizace společnosti, pro cestu svobodného rozhovoru. Rozhodně však tyto otázky nelze řešit takovým jednáním Občanského fóra, jakého jsme byli svědky prostřednictvím ČS televize.

OO-VB Kolín a současná situace

Vyjádřujeme plnou podporu politice nového předsednictva ÚV KSČ. Plně zastáváme stanovisko za zachování socialistického zřízení v naší republice, za spolupráci ve svazku se státy Varšavské smlouvy a RVHP. Nesouhlasíme s vystoupením Občanského fóra tak, jak jsme tomu byli svědky ve sdělovacích prostředcích, zejména v přímém přenosu z Československé televize z Letenské pláně, protože jejich slova o demokracii, svobodě, rovnoprávnosti a dialogu jsou pouze zastíracím manévrem. Občanské fórum neumožňuje vystoupení všech zástupců lidu nebo politických stran.

Chceme více demokracie

Shromáždění občanů a Občanského fóra Kolínska se sešlo na kolínském náměstí v počtu více než pět tisíc občanů. Tleskalo vystupujícím zástupcům OF, reprezentujícím všechny oblasti občanského života ve městě. Na tribuně u mikrofonu se pak vystřídaly téměř dvě desítky řečníků. Jejich rozmanité příspěvky měly tyto společné myšlenky: politické strany nepatří na pracoviště, Lidové milice je nutno zrušit úplně. Ve vládě musí být zastoupeny všechny strany. Shromáždění bylo zakončeno státní hymnou, kterou zazpívali všichni přítomní.

Generální stávka v Kolíně

Manifestační a symbolická stávka na podporu požadavků studentů a všech, kteří s nimi veřejně vystoupili, se konala v pondělí 27. listopadu na kolínském náměstí Obránců míru. Ke generální stávce se připojila většina pracujících našeho okresu. Každý vyjádřil svůj souhlas jinak. Někdo účastí na náměstí, jiný vyvěšením vlajky. Od dvanácti hodin se začalo kolínské náměstí naplňovat lidmi. Mnozí nesli nejrůznější hesla podporující například svobodné volby, socialismus a demokracii. Většina pracujících se rozhodla dvouhodinovou generální stávku napravit tak, aby nebyla poškozena naše ekonomika.

V pondělí 16. listopadu 2009 se v sále budovy Starých lázní uskutečnilo v podvečer setkání „Protagonistů 17. listopadu 1989“ v Kolíně. Sešlo se zde několik desítek o dvacet let starších lidí, kteří koncem roku 1989 skutečně historicky hýbali Kolínem. Alespoň některá jména přítomných: Vladimír Zeman – polistopadový předseda Okresního národního výboru, později Okresního úřadu, poslanec České národní rady a

Poslanecké sněmovny a místopředseda Senátu Parlamentu ČR, Jiří Buřič – první starosta města po komunálních volbách v roce 1990, poté soukromá osoba, od roku 2003 místopředseda a po místních volbách v říjnu 2006, opět starosta města, Josef Blecha – dlouholetý ředitel Úřadu práce v Kolíně, Jan Černý – polistopadový poslanec ČNR a Poslanecké sněmovny PČR, Josef Malina – zástupce přednosty Okresního úřadu v Kolíně, Jan Kunčar – v roce 1989 a 1990 tajemník Okresního národního výboru a pozdější starosta Českého Brodu, Josef Veselý – významný aktivista OF po listopadu 1989, Zdeněk Müller – významný polistopadový aktivista Československé strany socialistické a OF, Jan Soukup – cca od roku 1993 přednosta Okresního úřadu v Kolíně, František Teplý – Konfederace politických vězňů, Miloš Tolma – první polistopadový ředitel Policie ČR v Kolíně, Bob Neumann – první polistopadový vedoucí odboru výstavby na městském úřadě, Petr Král – kolínský knihkupec, Jana Matějková – profesorka na gymnáziu, Miloš Kim Houdek – kolínský intelektuál a znalec umění, Ivan Erben – kameník ze Sendražic, Vladimír Svěrák – jeden ze zakladatelů OF v Kolíně, Jan Pešek – od roku 1995 tajemník městského úřadu a dále manželé Antošovi, Alexandr Lubarský, Zdeněk Světlík, Zdeněk Pánek, Vladimír Linhart a další. Přítomen byl i kronikář Pavel Pobříslo. Společný večer byl věnován jak vzpomínkám a diskuzi, tak i současné politické situaci nejen na úrovni města Kolína, ale i celé ČR. V závěru přijali účastníci tohoto setkání „Prohlášení protagonistů kolínského 17. listopadu 1989“ a společně si slíbili, že se opět sejdou za pět let, tedy v době, kdy se v roce 2014 bude vzpomínat dvacáté páté výročí listopadu 1989.

Staré lázně 16. listopadu 2009 – Josef Blecha a Jiří Buřič

Setkání "protagonistů 17. listopadu 1989" v Kolíně

"17. listopad 1989" znamenal pro českou společnost velmi zásadní změny v její novodobé historii. Komunistickou totalitu vystřídala opravdová demokracie, soukromé podnikání nahradilo státní neschopnost zajistit základní potřeby lidí, byly zřízeny demokratické instituce pro řízení svobodné společnosti, ... Vydobyté změny však měly splnit občanům i mnoho dalších očekávání.

Dne 16. listopadu 2009 se sešli na neformálním setkání lidé, kteří se právě před 20 lety rozhodující měrou podíleli na "sametové revoluci" a později na činnosti Občanského fóra v Kolíně. Velká většina z nich se již v politice neangažuje a proto mohli hodnotit uplynulých 20 let z "každodenního osobního občanského hlediska". Z jejich setkání vzešlo následující prohlášení:

Prohlášení "protagonistů kolínského 17. listopadu 1989":

Občanské fórum, které bylo bezprostředně po listopadové revoluci hnacím motorem demokratických přeměn, nemohlo dále přetrvávat jako společenství všeobjímající pestré, téměř protichůdné názory občanů na další vývoj společnosti. Logicky musely vzniknout politické strany jako subjekty prosazující názory různých skupin občanů. Bylo to tak správné a jen z jejich poctivého soupeření o přízeň voličů se mohla demokracie dále rozvíjet.

V devadesátých letech to tak fungovalo a přineslo to nezpochybnitelné výsledky: hospodářský vzestup, rozvoj měst a obcí, masivní nástup soukromého podnikání, rychlý návrat do svobodné Evropy, zvyšování životní úrovně a mnoho dalších do té doby nevidaných změn.

Ale to se v posledních dvou letech, v posledních měsících a týdnech, zadrhlo a vytratilo do ztracena. Dnes politické strany mezi sebou nesoutěží solidními volebními programy, ba dokonce vizemi do budoucnosti. Neřeší palčivé problémy přinášející rozvoj a spokojenost společnosti, kterými by na svou stranu získaly přemýšlivé a zodpovědné občany. Uchylují se povětšinou k populistické reklamě hodné spíše k propagaci pracích prostředků. Dnešní politici, představitelé těchto stran, nemají sebemenší touhu sloužit lidem. Bezostyšně využívají stran pro svůj prospěch vyjádřený mocí, vlivem, hmotnými statky, ...

V tomto pohledu se jeví dnešní demokracie jako nástroj využívaný pro nesmířitelný politický boj, ve kterém není místo pro vytváření něčeho nového, ale při kterém převažuje účelová destrukce občanských a morálních hodnot.

Najít cestu z tohoto stavu je naprosto nezbytné, i když ne snadné. Ale kde a jak hledat východiska? Na tom se musí podílet každý dle svého nejlepšího svědomí a s nasazením veškeré občanské zodpovědnosti. "Protagonisté 17. listopadu" v Kolíně nechtějí vnucovat občanům návody na nápravu, i když možná cítí jakousi historickou zodpovědnost za tento stav!

V Kolíně 16. listopadu 2009

Staré lázně 16. listopadu 2009 – Josef Blecha, Josef Veselý a Zdeněk Müller